

EN OMMELANDEN.

Een octrooi in dato 3 November 1834, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *Thomas Ainsworth*, te *Goor*, op de uitvinding van twee weversspoelen, ge-

TO: VACHA, HIRSH, AND OTHERS, SECRETARIES OF AMERICAN CIVIL LIBERTIES UNION

NATIONALE MILITIE.

den 20 Januari 1835. **R. DIJKMA.**

Mr. H. THIP, Notaire en Procureur.

IV. De onderstaande personen hebben bij 24 Maart 1900 de
Weduwe J. J. VAN LAMEN in gebroeders naam voor 250,- fts. en het 25-
jarig Geschenk.

De aanvaarding van de 4 eerste Portelen zal zijn op den 1 Mei aanstaande en dezelve kunnen des daags bevorens en op den dag van Verkoop, des morgens van 10 tot 12 uren, worden bezigtigd, en de Conditiën van dezen Verkoop zullen, drie dagen bevorens, ten Huise van Verkoop en, met de Bewijzen van Eigendom, ten Kantore van mij Notaris ter Lezing liggen.

no. 358, bevestigende aan K. KLOX, - Alles o. invaarden op 20 1
 1895 en te betrek op den dag vóór en op den dag van vertrek, des
 v. van 2 tot 4 ure. De Eigendoms Bureaus en Concessie toelap op
 g. en reeds ter lering waren

Mr. E. VAN HARDE,
Advocaat en Notaris.

afst. van wijlen Mevrouw de Wedw. J. TRIP, tusschen de Heere en
Apoorten, aan het Horensche Diep, bij Groningen.
Mr. J. W. QUINTUS,

Heer Stads-Musicus WINTER, te Groningen, f. 43—50.
 Alle Goederen, herkomstig uit de Nalatenschap van wijlen PIETER KLAZENS
 DE BOER, overleden onder Leegkerk.

12. Mr. J. BRUGMA, Neemt te Stater (getuugt) op, dat op den 12 Januarij 1885, vóór middag te 10 ure, te Batavia, door de Schiedtmeester van R. D. KAMPFERS, te publieke Veiling, is overgeleverd:

CIA-RDP80-01067A000900010001-5

BROODBAKERIJ. II. Een' ROGGE MOLEN. III. Ongeveer 2 Bunders EIGEN LAND.

Alles staande en gelegen te Sint Anken, en in eigendom bezeten bij DERK J. TEMPEL en CONSORTEN.

Mr. J. BRUGMA,
Advocaat en Notaris.

Ten overstaan van Mr. F. S. R. VAN LIJPHART, zal, op Woensdag, den 28 Januarij 1835, des voormiddags te 10 uren, ten Huize van de Wedw. T. STEENHUIS, te Appingedam, publiek worden verkocht:

Een SMAKSCHIP, genaamd JACOBA, groot pl. min. 77 Tonnen, met het OPGEOD, STAAND en LOOPEND WANT, ZEILEN, ANKERS, TOUW- WERK en alle verdere LOSSE GOEDEREN, invoerge laatst uit Zee is geko- men en thans is liggende te Appingedam, bevaren geweest door G. VER- KADE.

Nader onderrigt is te bekomen bij den Boekhouder G. HOMAN, te Ap- pingedam; zullende de Voorwaarden van Verkoop 3 dagen bevorens ter lezing liggen ten Huize van Verkoop en ten Kantore van den Notaris.

Mr. M. VAN DER TUUK, openbaar Notaris in het Kanton Veendam, gedenkt, op Donderdag, den 29 Januarij 1835, des voormiddags te 10 uren, ten huize van den Logementhouder E. D. EVERTS, te Veendam, ten verzoeken van de Erven HILDE ENG. MULDER en Vrouw en ten overstaan van het FREDE- GEREGT, publiek te verkoopen:

I. Eene aanzienlijke en wel betimmerde BEHUIZING, eenen grooten TUIN en 2 Stukken GROENLAND daar achter, alles staande en gelegen Wegzijde aan het Oosterdiep, te Veendam, laatst door de Erfkaters zelve bewoond en gebruikt.

II. Eene bijna nieuwe BEHUIZING en eenen TUIN daar achter, staande en gelegen ten Zuiden van het eerste Perceel.

III. Drie Stukken GROENLAND, groot om de 2 Bunders, gelegen achter de Behuizing van de Wedw. JAN W. MULDER, aan het Oosterdiep, te Veendam.

IV. Eene ONBEHUISDE PLAATS LAND en DALLE, benevens pl. min. 73 Roeden HOOGVEEN, gezamenlijk groot om de 21 Bunders, gelegen aan den Noordkant van de Zuidwending, te Veendam.

V. Een ARBEIDERSHUISJE en TUIN, mede aldaar, bewoond door de Wedw. MOOIBROEK.

Voorts, de navolgende EIGENDOMMEN van VASTE JAARLIJSCHE GRONDPACTEN:

VI. Een', groot f 113 — 25, ten laste van T. T. SCHURINGA, gevestigd op eene PLAATS LAND, op Cabeling 18, te Wildervank.

VII. Een', groot f 42 — 00, ten laste van K. R. HAZEWINKEL, geves- tigd op ruim 10½ Bunders BEHUISD LAND, aan de Zuidwending.

VIII. Een', thans groot f 32 — 00, ten laste van G. H. TRENNING, ge- vestigd op eene Plaats VEEN en DALLE, mede aldaar, benevens het ½ van den jaarlijks op de Plaats te graven TURF; — waarop nog 370 Roeden VEEN.

IX. De ONVERDEELDE HALFSCHIED in eenen, groot voor het geheel f 26 — 92½, ten laste van R. H. JONKER, te Nieuwe Pekel-a, gevestigd op een gedeelte van eene toegemaakte Plaats LAND, mede te Zuidwending.

X. Een', groot f 20 — 62½, ten laste van H. H. ZWAAN, gevestigd op eene Blokplaats LAND, aan de Ommelanderswijk, te Veendam.

XI. Een', groot f 20 — 60, ten laste van J. E. v. d. SLUIS, gevestigd op eenig LAND, in de Plaats Cab. 34, aan het Oosterdiep, te Wildervank.

XII. Een', groot f 18 — 00, ten laste van de Weduwe KLAAS J. KATER, gevestigd op ruim een Bunder LAND, aan de Ommelanderswijk.

XIII. Een', groot f 16 — 00, ten laste van HEMME J. JAGER, gevestigd op eene HUISPLAATS, een' TUIN en een Stuk LAND, aan het Oosterdiep, te Veendam.

XIV. De HALFSCHIED in den EIGENDOM van den ONDERGROND, met het ½ eener HALVE VEENPLAATS, aan de Zuidwending, te Veendam, waarop 136½ Roeden VEEN; thans bij J. H. PUISTER ter Vergraving en in Pacht in gebruik, doende ieder Deimpt, na Vergraving eener Hakke, tot Pacht de som van f 1 — 00.

NB. De andere HELFT zal bij sieze gelegenheid, ten verzoeken van de MEDE- EIGENAREN, te gelijk worden gepresenteerd.

XV. Drie, ieder van f 4 — 00, en een' van f 3 — 80, gevestigd op de Bovenste School te Wildervank, — en ten laste van de Wedw. N. H. VAN DER WIJK, te Veendam, — de Wedw. J. SCHOONBEEK en HARM H. ZWAAN, aan de Zuidwending, te Veendam.

Mr. A. J. VAN ROIJEN, Notaris te Onderdendam, zal, op Donderdag, den 29 Januarij 1835, om de veelheid Percelen precies te elf uren, ten huize van den Kastelein ENNE BOLT, te Zuidwilde, ten overstaan van het FREDEGEREGT van het Kanton Middelstum, bij Strijkgeld presente- ren te Verkoopen:

I. Eene kapitale BEHUIZING, no. 32, met 2 ruime Voorkamers, Keuken, Achterhuis en groote Schuur met Stalling voor Paarden en Koeijen, staande en gelegen op het aangenaamste gedeelte van het Dorp, aan het Trekdiep, met dierzelfer TUIN, GROND en HEEMSTEDEN; alles vrij en eigen grond.

II. De VASTE BEKLEMMING van 8 Bunders Groen- en Bouwlanden, doen- de des jaars tot vaste huur f 35 — 25.

III. ADIDEM van 3 Bunders Land, zullende des jaars tot vaste huur doen f 12 — 00.

IV. Den EIGENDOM daarvan.

V. De VASTE BEKLEMMING van 3 Bunders en 50 Roeden Land, sul- lende des jaars tot huur doen f 14 — 00.

VI. Den EIGENDOM daarvan.

VII. De HELFT in eene BEHUIZING, met de VASTE BEKLEMMING van 12 Bunders en 50 Roeden Land, doende des jaars tot vaste huur f 18 — 00; en de HELFT in den VOLLEN EIGENDOM van 1 Bunder en 50 Roeden Land, — wordende de wederhelft bezeten bij EKKE G. DE VRIES, Landbou- wer te Zuidwilde.

VIII. Den EIGENDOM van eene Boerenplaats, BEYMAHEERD genaamd, met 26 Bunders, 33 Roeden en 40 Ellen GROEN- en BOUWLANDEN, onder vaste beklemming in gebruik bij GERRIT KLASSEN OOSTERHUIS en ZWAAN- TJE BERENDS, Ehelieden, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van f 168 — 00.

IX. Den EIGENDOM van 3 Bunders Land, bij de Weduwe AREND DERKS MEIJER onder vaste beklemming in gebruik, des jaars op Midwinter voor f 16 — 25.

X. ADIDEM van 75 Roeden Land, bij ALBERT GERRITS OOSTERHUIS onder vaste beklemming in gebruik, des jaars op Midwinter voor f 6 — 60.

XI. ADIDEM van eene Behuize Heemstede, bij HINDERICUS TEISMAN in gebruik, des jaars op Mei voor f 3 — 00.

XII. ADIDEM van eene Behuize Heemstede, bij PIETER JACOBS MON- NINGH in gebruik, des jaars op Mei voor f 3 — 00.

Alles behoorende tot de Nalatenschappen van wijlen WILLEM GERRITS OOS- TERHUIS en EIKE JELMERS KORTHUIS, in leven Ehelieden, overleden te Zuidwilde. — De Voorwaarden van Verkoop zullen, vier dagen bevorens, ter lezing liggen ten huize van Verkoop en in den Toelast te Groningen, terwijl Infor- matien zijn te bekomen en de Bewijzen van Eigendom in te zien ten Kantore van

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

Mr. A. J. VAN ROIJEN, Notaris te Onderdendam, zal, ten verzoeken van Heeren KERKVOOGDEN der HERVORMDE KERK te BEDUM, als daartoe geautoriseerd door Heeren GEDEPUTEERDE STATEN DEZER PRO- VINCIE, publiek, bij Strijkgeld, op zeer voordeelige Voorwaarden, presenteren te Verkoopen:

Eene HEEREN BEHUIZING, no. 145, en HOF, AZINGA genaamd, be- plant met ruim 500 extra beste jonge Vruchtdragende Boomen, — spatieuzen TUIN en BOUWGROND, te zamen plus minus 2 Bunders en 50 Roeden groot, alles met eene ruime VISCHRIJKE GRACHT omgeven, zijnde vrij en eigen grond, gelegen in het midden van het Dorp te Middelstum.

Deze Verkoop zal zijn op Vrijdag, den 30 Januarij 1835, des morgens te 11 uren, ten Huize van den Kastelein JAN JACOBS WEG, te Bedum.

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

VERHURING VOOR DRIE JAREN.

Mr. A. J. VAN ROIJEN, Notaris te Onderdendam, zal, op Maandag, den 16 Februarij 1835, des morgens te 11 uren, ten huize van den Kastelein JAN JACOBS WEG, te Bedum, publiek, bij Strijkgeld, voor den tijd van drie jaren, presenteren te Verhuren:

Eene BOEREN BEHUIZING, VRIESCHE SCHUUR en HUT, no. 167, met plus minus 30 Bunders uitruimende GROEN- en BOUWLANDEN, in een Per- ceel, — op 20 Bunders DITO, bij Stukken, alles staande en gelegen in het Rei- deland, onder Bedum. — Nadere informatien te bekomen ten Kantore van voor-

te Groningen, ter Boekdrukkerij van C. M. VAN BOLHUIS

notarissen, alwaar de Conditien, zoo mede ten huize van Verhuuring, 8 dagen bevorens, zullen ter lezing liggen.

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

Mr. J. FRESEMANN VIETOR, Notaris te Winschoten, gedenkt, te verzoeken van de Erven wijlen JAN ALBERT MULDER, op Vrijdag, den 30 Januarij 1835, des avonds te zes uren, ten Huize van den Kastelein H. M. SMIT, te Winschoten, ten overstaan van den Heer VREDEREGT, te openlijke Verkoop te Verkoopen:

I. Een' ROGGE- en WEITEMOLEN, benevens eene BEHUIZING en SCHUUR, waarvan eene Woning afzonderlijk wordt verhuurd, staande en ge- legen aan de Langstraat, te Winschoten, op vrij eigen grond; — en

II. Een' TUIN, aan de Visschedijk, te Winschoten, gelegen, doende jaar- lijks tot grondpacht f 1 — 00. — Om een en ander den 1 Mei 1835 te aan- vaarden.

De Conditien van Verkoop zullen in tijds ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris

Mr. J. FRESEMANN VIETOR.

Mr. J. FRESEMANN VIETOR, Notaris te Winschoten, gedenkt, op Vrijdag, den 30 Januarij 1835, des voormiddags te tien uren, publiek, te Uitmijning, te Verkoopen, te Nieuwolda:

150 Stuks zware ESSCHEN BOOMEN, staande op de Laan van EPPC OOMKES OOMKENS, te Nieuwolda, geschikt voor Stelmakers, Kui- pers, enz.

Mr. J. FRESEMANN VIETOR.

Voor het NIEUWE BOELHUIS, in de Zwanenstraat, zal, aanstaanden Maandag, den 26 dezer en vervolgens, worden Verkoocht: eene partij IJZERWAREN, GEREDSCHAPPEN, allerhande HUISMOBILIA, AAN- NEN, MANS en VROUWEN KLEEDEREN, REDEGOED en veel meer andere GOEDEREN. Te bezien des morgens van 10 tot 12 uren.

In het begin der maand Februarij 1835 staat, op voordelinge Conditien, publiek te worden Verkoocht: eene groote BOERENPLAATS met de VASTE BEKLEMMING der LANDERIJEN, in twee Percelen, onder Oostwold gelegen, bij GERRIT HINDRIKS BUIST in gebruik, waarvan tijd en plaats nader zal- len worden bekend gemaakt.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene ruime en nieuwe doortimmerde BEHUIZING, op den Nieuwen Weg, nabij de Poort, lett. N no. 252, zeer geschikt tot velehande Affaires; alsmede een HUIS en HOF, geschikt voor eenen Kamerverhuurder of Tuin- nier. Over ieder Perceel kan een groot gedeelte der Kooppenningen blijven staan.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene wel ter zering staande BEHUIZING, in de Harderijestraat, te Gra- ningen, tegen over de Kazerne, geteekend lett. W no. 200, thans door C. GREEVEN en Vrouw in eigendom bewoond wordende, zijnde voorzien van eenen Winkel, waar achter eene Kamer, voorts Voor-, Middel- en Achterkamer, opene Plaats met Put en Regenbak, benevens Stookboer, en eenen mandeligen Gang heijden de Behuizing; kunnende over dezelve f 1000 — 00, tegen be- hoorlijken Interest, blijven staan.

TE HUUR of TE KOOP:

een aangename TUIN, buiten de Heerepoort, met STEENEN ZOMERHUIS en STOOKHUIS, hebbende het uitzigt over den Stads Wal en Singel, tusschen de Heere- en Apoorten. Adres bij de Wedw. N. VAN DIJEN, in de Heere- straat.

In de Heerestraat TE HUUR:

Eene BOVENWONING, bestaande uit vier Kamers en eene Keuken, met gemakkelijken Opgang en ruim Uitzigt. Te bevragen aan de Benedenwoning, lett. F no. 305.

B. E. VAN DER DONCK,

voornemens zijnde, zijnen sedert vele jaren gerenomeerden HANDEL in WIJNEN, STERKE DRANKEN, ENZ., ENZ. te kwiteren, biedt denzelven, op de gunstigste voorwaarden, in het geheel ter OVERNEMING aan.

Iemand hiervan gading makende, verzoegen zich te dien einde bij bovenge- melde, in de Heerestraat, letter U no. 34, te Groningen.

Bij J. POORTMAN, in de Oude Kijk-in 't Jolstraat, is wederom aangekomen VERSCHE en GEROOKTE ZALM.

De ondergeteekende, zich hier ter Stede geplaatst hebbende, rekomen- deert zich in het LES GEVEN op de FLUIT, den WALD- en KLEPPENHOORN, als ook in het KOPIEREN van MUZIK.

F. J. ALBRACHT.

Er wordt gevraagd, tegen aanstaanden Mei: Eene KRUKENMEID, kunnende MELKEN en KERNEN. Nadere informatie te bekomen bij ANNA FOSKER, in het Gasthuis, aan het Nieuwe Kerkhof, te Groningen.

164ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Eerste Klasse.

Eerste Lijst. No. 5433, 1801, ieder een prijs van f 1000. — Tweede Lijst. No. 11332, een prijs van f 2500. No. 17767, 17021, 2711, ieder een prijs van f 1000. — Derde Lijst. No. 1809, 4546, 12658 en 16986 ieder een prijs van f 1000. No. 1364 een prijs van f 1500. No. 14603 een prijs van f 20,000. — Vierde Lijst. No. 16699 een prijs van f 1500. No. 17359 een prijs van f 5000.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 16 tot en met den 22 Januarij 1835 zijn alhier geboren 15 zoemen en 10 dochters; gehuwd 1 paar; overleden 13 ouden en 10 jongen.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN, op de Beurs te AMSTERDAM, den 23 Jan.

Nederl. Werk. Sch.	2½ pCt. 53½/100	100	53½/100	R., Old. Hopen 1798, 1816 5 pCt. 103½/100	100	103½/100
Nieuwe dito	5	99½/100	99½/100	ditte 1808 en 1829	5	104½/100
Uitgestelde dito	5	100/100	100/100	Cert. b. dito 1831 en 1833	5	98½/100
Kansbilj. van dito	5	24½/100	24½/100	Obt. te Londen	5	—
Amortisat.-Syndic.	5	93½/100	93½/100	Cert. te Hamburg	5	98½/100
ditte	5	96	96½/100	Inachrijf. in Assig.	5	69
Schatkistbiljetten	5	100½/100	100½/100	Certif. v. dito	5	69½/100
Orlogialaaten	5	100½/100	100½/100	Folant, Aand. Lot. R. 100 f	5	103½/100
Loening 1518	5	100½/100	100½/100	Fruisen, Dito dito R. 50	5	103½/100
Handel-Maatschappij	5	103½/100	103½/100	Neg. Londen 1800	5	4 pCt.
Fr. Ins. op 't Grooth 5	77	—	—	Oostenr., Dito dito f 100 f	5	—
Fransche Wissel 3½/100	—	—	—	Dito dito f 250. 4 pCt.	5	—
Engeland, dito	5	—	—	Metalliek	5	98½/100
Sp. Perp. R. Km. Ams.	5	44½/100	44½/100	Dito te Lond. gen.	5	—
Dito dito a f 1000.	3	27½/100	—	Dito	5	—
Certif. b. Oxy & Co.	5	15½/100	15½/100	Woon. B. b. Coll. & C.	5	102
Fransche Uitgast.	5	41½/100	41½/100	Dito	5	89½/100
Cortos Bons te Lond.	5	41½/100	41½/100	Cert. Stadsh. bij dito	5	—
Engelsche Uitgastelde	5	14½/100	14½/100	Wooner Bank-Actie	5	—
Nap., Cort. b. L. & B.	5	89½/100	—	N. Wooner Aandelen	5	716
Dito b. Falcen & C.	5	—	—	Den., Neg. te Lond.	5	—
Loen. te L. b. Roth.	5	—	—	Braz., Dito bij Roth.	5	—

(Na de Beurs.) De door de Staatscourant van heden bekend gemaakte bulletins, ne- pens de ziekte van den Kroonprins, hebben weder nadeelig op onze binnenlandsche han- dens gewerkt, te meer daar ook ter beurze geene nadere meer geruststellende berichten deszwaande schenen bekend te zijn. Reeds vóór beurstijd werden partijen Integr. tot verlaagde koersen omgezet, en ook ter beurze werden deze verkoopen aanhoudend voortgezet, waardoor gemeld fonds, na reeds tot 53½ te zijn achteruit gegaan, ten slotte wel iets vaster, doch niettemin bijna ½ pCt. lager dan gisteren bleef. De afdoeningen daarin waren zeer aanzienlijk. Alle overige Hollandsche effecten volgden natuurlijkerwijze dezelfde beweging, en zijn algemeen, na eenige weifelingen, tot meer of min lagere koersen verkrijgbaar geweest.

Ten opzigte der Spaansche fondsen heeft zich tot nog toe geen der gisteren gelopen hebbende geruchten bevestigd, en dien ten gevolge hebben dezelve algemeen, wel van eene verdere prijsvermindering te lijden, 5 pCts. Perpet. en Cortes zich bij eenigen handel ruim ½ pCt. boven hun standpunt van gisteren verheven. Perpet. 3 pCt. onver- anderd bijna zonder affaite. Uitgestelden en Cortes Coupons mede williger.

Russische en Oostenrijksche bij niet levendigen omzet en na eenige variatie iets slaan- wer, dan gisteren. Van 1 pCt. Metalliek zijn eenige postjes a 2½ gedaan. Eenige moerdere levendigheid heerschte in Darmstadtse Loten en Nieuwe Weener Aandelen, die door eenige vraag, die zich daarin vertoonde, eerstgenoemden bijna ½ gulden en laatst- genoemden 4 gulden boven hunne laatstvoorige notering gestegen zijn.

Van Zuid-Amerikaansche was naar Brazilianen: eenige vraag, waardoor de prijs zich ongeveer ½ pCt. verbeterd heeft; de overige bijna onveranderd. In Orlekaansche fondsen ging niets om.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt.; Prolongatie 2½ pCt.; Wissel-Disconto 2 pCt. Brazil. van 100 p. st. 80½, 81, 81½; Columb. 2de leening van 100 p. st. 23½; van 250 p. st. 22½; Onbep. Coup. f 4½; Kleine dito f 4½; Cortes van 510 p. st. 41½, 42, 43; Coup. 23½ a 2½; Darmst. Loten f 25½, 26, 26½; Don Carlos 9½ a 10. Laatste prijzen, te 5 uren: Integralen 2½ pCt. 53½; Holl. 5 pCt. 99½ a 100; Kansb. f 24½ a 2½; Perp. 5 pCt. 44½; Dito 3 pCt. 27½; Fransche Uitgestelde 15½; Cortes van 510 p. st. 41½; Dito Coupons 23½.

te Groningen, ter Boekdrukkerij van C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, in de Oude Boteringestraat. (Met autorisatie.)

Juist hierom billijken wij den wensch des schrijvers van boven vermeld werk, dat wij met verlangen te gemoet zagen, en nu, bij deszelfs verschijning, met belangstelling lezen. Wij verblijdden ons, dat de schrijver zoo krachtig in zijne voorrede schetste, hoe het met den Godsdienstigen en zedelijken staat onzes tegenwoordig jeugdigen geslachts geschapen staat, ons vleijende, dat er, zoo al niet menigeen, dan toch hier en daar, een enkel persoon, wiens hoofdbezigheid het is zich tot de vorming van den jeugdigen mensch te bepalen, zoude gevonden worden, die, meer dan wel anders, zijne uiterste pogingen zoude aanwenden, om de hedendaagsche zeden en gebruiken der jeugd tegen te gaan, en den echt Godsdienstigen zin meer onder haar te bevorderen; om die zuivere zeden en gewoonten weder meer en meer te doen ontkiemen, die ons voorgelacht versierden, en den grondslag legden tot waar volksgeluk.

Wij herlazen de voorrede van gemeld werk, na wij de gedachten daarover des stellers van het stuk, in nummer 5 dezer Courant, gelezen hadden, en konden er waarlijk niets overdreven vinden. De schrijver tocht wenschte (en wie zou dit niet met hem wenschen?) dat er aan de Godsdienstige vorming der jeugd in de scholen meer gedaan wierde; welke wensch geene beschuldiging in zich kan sluiten tegen de onderwijzers, dat zij deze vorming uit het oog verliezen, en het Godsdienstig onderwijs, ter wille van het wetenschappelijke, opofferen.

Neen, het kan niet als vleijende of wel als valsche lofspraak aangemerkt worden, wanneer wij zeggen, dat wij ons verheugen, dat de Godsdienstige vorming der jeugd den onderwijzers in het algemeen ter harte gaat, en dat er velen gevonden worden, die hunne beste pogingen in het werk stellen, om den jeugdigen mensch op te voeden tot eenen goeden staatsburger en tot rijping voor het Hemelsch Vaderland.

Dat men echter in tijden, waarin zulke treurige verschijnselen in het zedelijk leven plaats vinden, als waarover men thans vrij algemeen hoort klagen, in dezen meer in de scholen moet doen, dan wanneer de zedelijke beschaving bestendig voorwaarts gaat, vooral, wanneer men ziet, dat sommige ouders de onzedelijking der kinderen in de hand werken, — wie zal dit ontkennen?

Wie zal het verder ontkennen, dat de vermindering der goede zeden, hoofdzakelijk, aan vermindering van de ontwikkeling des Godsdienstigen gevoels moet toegeschreven worden?

In onzen tijd rekenen wij het daarom voor zeer gepast, wanneer men de onderwijzers en opvoeders toeroept: *let op de teekenen der tijden!*

Werkt men in vele huisgezinnen — te weinig aan eene Godsdienstige vorming, de onderwijzers der lagere en middelbare scholen trachten dit dan te vergoeden, door zich dan — des te meer op de verhevene vorming der jeugd toe te leggen; men bestrijde in de verzameplaatsen der lieve jeugd te ijweriger de angstwekkende gebreken, die der jeugd van dezen tijd aanleven. — Men kan dit immers doen, zonder dat de wetenschappelijke vorming daardoor lijdt? En waar zoude men hier in de Provincie eenen onderwijzer aantreffen, die in dezen niet gaarne meerder werkzaam zoude willen zijn, wanneer de omstandigheden dit vorderen?

Schoon zelf ten behoeve van het onderwijs werkzaam, roemt de steller dezes er op, dat zijne medearbeiders in dat vak, ook binnen deze Provincie, met den besten geest beziel zijn, om elken wenk hunner Opzieners, die ten doel heeft, om het heil des opkomenden geslachts te bevorderen, dankbaar aan te nemen. En schoon aan zeer velen, door het geringe inkomen, die bronnen worden ontzegd, welke anders veel tot bevordering eener verstandige opvoeding konden medewerken, doet ieder wat hij vermag en wendt zijne beste pogingen aan. Werden zij slechts in het goede niet dikwijls door vele ouders tegengewerkt; vervloog niet menige goede indruk in vele huisselijke Kringen, en in ongepaste vermaken, die men der jeugd thans te dikwijls vergunt!

Niet als een lastigen loontrekker, wien men de zuur verdiende penningen wel eens met bitterheid toeschikt, en wiens arbeid enkel bestaat in het werktuigelijk leeren van eenige wetenschappen, moest men den onderwijzer der jeugd beschouwen, neen, veeleer als een plaatsvervanger of medehelper der ouders, die mede voor de zedelijke en Godsdienstige opkweeking van den jongen mensch moet waken, en wiens pogingen men te huis met naauwgezetheid dient te ondersteunen.

Zoo zullen alleen de bemoeijingen des onderwijzers goede vruchten voortbrengen, en de bedorvene zeden zullen het krachtigst bestreden worden.

Hiertoe mogen wij met de meeste ruimte den ouders aanbevelen te lezen het werkje, getiteld: *Het verband van Opvoeding en Onderwijs, een handboek voor Ouders*, uitgegeven door de Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*; waarin overtuigend aangetoond wordt, wat men van de schoolopvoeding te wachten hebbe, wanneer de huisselijke opvoeding hiermede niet in verband staat. Niet minder mogen wij in dezen ter lezing aanbevelen het *Groninger Tijdschrift voor Onderwijzers, en ter betreding der Huisselijke Opvoeding*, ter bereiking van een liefdadig oogmerk uitgegeven, waarvan de jaargang slechts op twee guldens bepaald is. Ook door dit werkje zullen vele ouders opmerkzaam worden op punten, waaromtrent velen ter goeder trouw dwalen, of die men, tot groot nadeel eener goede opvoeding, dikwijls over het hoofd ziet.

Blijkens het verslag der 20ste algemeene vergadering van het Nederlandsche Bijbelgenootschap, heeft het bestuur van hetzelfde, gedurende het toen afgeleopen jaar, afgeleverd 3272 Bijbels, 31 Oude Testamenten, 7631 Nieuwe Testamenten; te zamen 10,934. Men voegt er in het verslag bij, dat, in weerwil van het aanzienlijk getal afgeleverde Bijbels en Nieuwe Testamenten, hetwelk sedert de oprichting des genootschaps nu reeds 153,777 exemplaren bedraagt, evenwel aan de behoefte van het Vaderland, en vooral aan die onzer koloniën, op verre na nog niet voldaan werd. In het verlopen jaar werd er, van wege de onderscheidene afdelingen, in de kas des genootschaps de aanmerkelijke som van f 31,564.33½ gestort. In gemeld verslag is gezegd geworden, dat de redenen, door den zendeling Gericke, in de Oostindien, aangevoerd, waarom tot eene goede overzetting des Bijbels in eene taal als de Javaansche lange voorbereiding en vele jaren tijds vereischt worden, het bestuur te juist en te gewigtig voorkwamen, dan dat hetzelfde zich niet zou hebben gehaast die openbaar te maken. Immers hartelijk wenschte hetzelfde, dat alle Bijbelvrienden in Nederland met hetzelfde mogen instemmen, om niet eene vertaling en verspreiding van den Bijbel in het Javaansch, binnen zeker bepaald en kort getal jaren, te verkrijgen, maar om, zonder tijdsbepaling, eenen onafgebroken voortgang te erlangen op den koninklijken weg, welke tot eene goede overzetting en doeltreffende verspreiding des Bijbels op Java leidt. Dien voortgang vond het bestuur nu in alles, wat hiertoe door den heer Gericke gedaan is. Hij is sedert jaren onvermoeid werkzaam, om zich die taal, in welke de Bijbel moet worden overgezet, eigen te maken, en om met den ganschen omvang van haren rijkdom bekend te worden. Hij beijvert zich, om ook datgene daar te stellen, wat dienen moet, om anderen tot gelijke kennis op te leiden. Zijne *Javaansche Chrestomathie* en de door hem bezorgde uitgave der *Javaansche Spraakkunst*, van wijlen den heer Cornels de Groot, zijn reeds nu daarvan sprekende bewijzen. Een Javaansch en Nederduitsch Woordenboek zal dat verdienstelijk gedeelte van zijnen arbeid besluiten en voltooijen. Intusschen maakt hij ook reeds nu van de door hem verkregene kunde gebruik, om anderen in het Javaansch te onderwijzen. Een instituut voor dat onderwijs, naar het door hem ontworpen plan opgericht, wordt door hem bestuurd en de door hem onderwezenen worden als van zijnen geest doordrongen. Die geest bedoelt niets geringers, dan door gemakkelijken omgang met de Javanen in hunne taal meer en meer hun vertrouwen te winnen en van dat vertrouwen op de edelste wijze gebruik te maken, door voordeel en hun verstand en hart te werken, scholen, en andere middelen van onderwijs en beschaving onder hen daar te stellen, hen langs dien weg allengs ook met den Bijbel bekend te maken en de waarde des Christendoms, vooral door eigen voorbeeld van de zijde der Europeërs, aan te prijzen. De uren, op welke anders niemand meer op Java werkt, maar allen of rust nemen of zich in uitspanning verlustigen, worden door den heer Gericke dagelijks afgezonderd tot het arbeiden aan het Javaansch en Nederduitsch woordenboek, hetwelk hij, volgens zijn schrijven, had voltooid; meldende hij al verder, dat hij aan dit werk bijna onafgebroken al den tijd had gearbeid, gedurende welken hij zich op Java bevond; dat de moeilijkheid voornamelijk was veroorzaakt door den onbegrijpelijken rijkdom en de vele eigendommelijkheden der Javaansche taal; dat hij zich door dezen chaos had heengewerkt, en liet hem had mogen gelukken aan denzelfden eene gedaante te geven; dat het noodzakelijk zou zijn, een werk van zoo grooten omvang en van zoo groot aanbelang tot dien trap van volmaaktheid te voeren, als waartoe de middelen en zijne krachten hem in staat stelden; dat hij tot dat einde alle Javaansche manuscrip-

ten naauwkeurig zou nagaan en het woordenboek aan dezelve toetsen, om de nog ontbrekende woorden er bij te voegen, den onderscheiden zin van vele woorden te wijzigen en door aanhalingen van oorspronkelijke schrijvers op te helderen; en dat hij tot dien arbeid wel nog eenige jaren zou noodig hebben. Later schreef hij, dat hij zijnen arbeid aan het Javaansch woordenboek onafgebroken voortzette en in hetzelfde tevens alle Kawische woorden opnam, die in de Javaansche manuscripten voorkwamen en door de Javanen verstaan worden, zoodat thans het woordenboek reeds meer dan een vierde gedeelte bevat van woorden, die zuiver Kawisch zijn; en, dat ter verdere beoefening van het *kawi*, hij zich later naar Soemanap en zoo mogelijk ook naar Bali dacht te begeben.

DE ZEEDIENST BIJ DE TURKEN.

De Turken kunnen honderd gewapende schepen uitrusten, ofschoon zij nooit meer dan de helft in de jongste tijden hebben doen uitzelen. Tunis, Tripoli en Algiers leverden somwijlen daarbij tot twintig oorlogsschepen, wel uitgerust en bemand, maar, hoewel deze onder bevel van den Turkschen admiraal stonden, deden zij toch elk voor zich wat hun goed dacht. De eigenlijke Turksche zeemagt, dat is die schepen, welke in het zee-arsenaal te Konstantinopel worden uitgerust, bestaat uit 5 of 6 driedekkers, 6 à 8 schepen van 74 stukken, 30 fregatten en korvetten, en 40 à 50 schoonen en tweemastschepen. Men heeft geene geregelde zeesoldaten of ander scheepsvolk; en zoo dikwijls daarom schepen bemand moeten worden tot eenige oorlogsexpeditie, wordt de benoemde manschap geprest. De pressers loopen dan de koffijhuizen en kroegen af, waar de geringere volksklasse te zamenkomt, en maken zich daar zonder onderscheid van iedereen' meester, zonder enig onderzoek, of zij tot de zeedienst al dan niet geschikt zijn. Zelfs lieden, die rustig langs de straat gaan, worden dikwijls ook al medegenomen. Men vindt echter ervarenere zeelieden op de koopvaarders op de Zwarte zee, en onder de bootslieden aan den Hellespont, die dan ook zonder erbarming mede moeten.

Vóór dat de Grieksche opstand uitbrak, moesten de eilanden Hydra en Spezia eene zekere hoeveelheid zeelieden leveren, zoo dikwijls de Porte zulks vorderde, en dit was zelfs de voorwaarde, onder welke aan de eilanders zelve het beheer hunner zaken en openbare aangelegenheden was overgelaten. Hieruit laat het zich opmaken, hoe het mogelijk was, dat zich bij het uitbreken van den opstand zoovele Grieken op de Turksche schepen bevonden. Ook ontbreekt het op dezelfde niet aan Europeërs van allerlei natien, maar men moet daarbij naar billijkheid in aanmerking nemen, dat velen hunner met list in de zeedienst der Turken gelokt worden. Er zijn in Konstantinopel onderscheidene wijshuizen, die door Malthezers en andere Europeërs worden gehouden, en waarin zich gewoonlijk de matrozen van alle aankomende schepen ophouden. De waard vraagt den Kapudan-Pacha, of hij Europeërs noodig heeft en hoeveel? Welke hem dan het getal opgeeft en er dadelijk den prijs voor betaalt, waarop de ander naar het wijshuis terug keert, alle ontevredene matrozen opzoekt, hen zoo rijkelijk inschenkt als zij het maar verlangen kunnen, en eindigt met hen eene volledige verbindtenis aan de Turksche marine te doen onderteekenen. Zoodra dit is geschied, worden zij, met een' heelen en halven roes, maar dadelijk aan boord van een schip gebracht, waar men wel zorg draagt, hun elke gelegenheid, om aan den wal te komen, te benemen, zoolang het schip nog in de haven blijft. Met de Turksche zeelieden krijgen zij dan gelijke portien van spijs en drank, maar moeten voor wijn, brandewijn en grok afzonderlijk betalen, voor zoover namelijk daartoe een arme Christen in staat is. Op elk Turksch schip vindt men een goed ingerigt koffijhuis, waar men alle bedenkelijke behoeften bevredigen kan, en misschien is wel de koffijhuishouder dezelfde schurk, die de Europeërs in het net lokte, of althans zijn deelgenoot. Zoo de Europeër iets behoeft, kan hij het altijd in het koffijhuis geborgd krijgen, waar zijne rekening met 200 percent van de eigenlijke waarde er van wordt belast. Als de matroos nu eenige maanden heeft gediend, heeft hij niet alleen geene soldij te ontvangen, maar moet ook hooren, dat de koffijhuishouder niet alleen het geheel te vorderen heeft, maar er bovendien nog eene schuld ten zijnen laste blijft, welke hij te voldoen heeft, hetgene natuurlijk alleen door verlenging van zijnen diensttijd mogelijk is.

De officieren worden uit de zeesoldaten genomen, en hunne benoeming hangt alleen af van den Kapudan-Pacha, die daarvan zijne voordeelen geniet. Geschiktheid tot de zeedienst moet men niet bij de Turken zoeken, en vroeger werd elk hunner, die op het eskader geweest was, dat de Engelsche vloot, bij den inval van Bonaparte in Egypte, vergezelde, voor een' waren *Nelson* gehouden. Men moet zich er over verwonderen, hoe de Turken met zulke manschappen nog eenige zeetogten van belang doen kunnen; maar die bevreesing houdt op, wanneer men in het oog houdt, dat de Europeërs bij de zeilen en aan het roer hun werk vinden en de eigenlijke scheepsdienst verrigten, terwijl de Turken uitsluitend met het vechten belast zijn. Men heeft mij verhaald, en, naar hetgene ik zelf zag, geloof ik het gaarne, dat de verwarring, welke er aan boord van een Turksch schip heerscht, allerbelachelijkst is. Gedeeltelijk liggen de manschappen, vreesselijk zeeziek, op het dek uitgestrekt, terwijl de anderen zich bezig houden met aan de touwen te trekken, zonder eenige kennis van zaken hoe en waarom zij het doen. Overal ziet men eenen *Tschau* ginds en weer loopen, en links en regts voetzoolslagen uitdeelen, om zijne onderhoorigen tot den arbeid te dwingen. De manier, waarop men de zeelieden onderwijst in de kennis en behandeling van het touwwerk, is, naar men mij verhaalde, even bespottelijk als al het overige. Pijpen, kleedingstukken, moeskruiden en dergelijke dingen worden aan de touwen opgehangen of vastgeknoopt, en dan hoort men schreeuwen: » De lange pijp opgeheschen! Laat de kool schieten!» Toen zich voor het eerst de tijding verspreid had der verbranding van een Turksch schip door een' Griekschen brander, werd daarna de manschap van een Turksch vaartuig door den hevigsten schrik aangetast, als zij maar eenen Griek te nabij zagen komen. Van zeelieden, die er bij tegenwoordig waren, heb ik gehoord, dat er geene grootere verwarring ooit denkbaar was. Zonder eenige bepaalde rigting werd dan het geschut aangevuurd, dikwijls zelfs naar eenen kant, waar in het geheel geen vijand te zien was; terwijl de matrozen schreeuwende heen en weder liepen, en zich gereed maakten, om, in geval van nood, over boord te springen, zelfs sommigen het werkelijk deden, zonder dat er nog eenig gevaar was. Bij de gunstigste omstandigheden zelfs weet men bijna niets van eenige krijgstuicht, maar in zulke oogenblikken is er in het geheel niet aan te denken. Dit wisten de bevelhebbers op de kleine Grieksche schepen zeer goed, en waren daardoor ook vermetel genoeg, om onbevreesd rondom de zwaar gewapende Turksche vaartuigen te kruisen. Eens kwam een Grieksch schip zoo dicht bij een groot Turksch fregat, dat deszelfs anker zich in het touwwerk van den Griek verwarde. Oogenblikkelijk ijde men van beide zijden toe, om de touwen te kappen en zich los te maken, daar de Griek niet zoo dicht bij den Turk blijven wilde, en de ander hem vol schrik voor een' brander hield. Er werd aan weerskanten zelfs geen enkel schot gelost. De levendige Griek deed eenen vloed der afschuwelijkste scheldnamen hooren tegen de Turken en *Mahomed*, terwijl de ernstige Turk enkel met den vinger dreigde, en zijne weerp partij uitnoodigde, om de zaak man tegen man af te doen; terwijl eene enkele losbranding van de helft van zijn geschut den Griek zou hebben in den grond geboord.

Evenwel grepen zoodanige voorvallen ook slechts in den eersten tijd plaats, nadat de opstand der Grieken was uitgebroken. Zoowel de vrees der Turken, als hun gemis aan bekwaamheid is veel door de lessen, die zij in de school der ondervinding opdeden, later verminderd; en later heeft in meer dan een geval een enkel Turksch schip zich midden door een Grieksch eskader al vechtende den weg gebaad. — De Pacha van Egypte heeft sedert eenige jaren zijne zeemagt aanmerkelijk uitgebreid en versterkt, zoodat zij thans uit ten minste zestig à zeventig welbemande en uitgeruste oorlogsschepen bestaat. Daaronder bevindt zich een aantal fregatten, die op partikuliere werven te Marseille, Livorno en Triest zijn aangebouwd. De overige schepen zijn korvetten, brikken en schoonnern, en met eenige weinige uitzondering, die van geen belang is, zijn al deze vaartuigen voortreffelijk uitgerust en in den besten staat onderhouden. Wat de zeevaartkunde en den oorlog betreft, hierin toonen zich de Egyptenaren den Turken verre vooruit, hetgene echter grootendeels daaraan is toe te schrijven, dat zoo vele vreemde zeelieden bij hen in dienst zijn, zoo zelfs, dat zeker de helft der manschap op ieder schip er uit bestaat. — Naar luid der jongste berigten, is thans een Engelsch kapitein naar Egypte op reis, om er het opperbevel over de geheele vloot op zich te nemen, en zijn reeds vele Fransche en Engelsche zeeofficiëren er tot ondergeschikte posten en onderscheidene rangen aldaar aanwezig.